ROCZNIKI POLSKIEGO TOWARZYSTWA MATEMATYCZNEGO
Seria II: WIADOMOŚCI MATEMATYCZNE VIII (1965)

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

W. Ślebodziński (Wrocław)

Polskie Towarzystwo Matematyczne w latach 1919-1963

(Materiały do Kroniki PTM zebrane na podstawie protokołów posiedzeń PTM i uzupełnione ustnymi informacjami członków)

I. Lata 1919-1939. Za datę powstania Towarzystwa Matematycznego przyjąć należy dzień 2 kwietnia 1919 r., w tym bowiem dniu odbyło się zebranie założycielskie „Towarzystwa Matematycznego w Krakowie" w składzie 16 osób: S. Banach, J. Chmiel, L. Chwistek, M. Gibas, A. Hoborski, L. Hordyński, L. Kaszycki, F. Leja, O. Nikodym, A. Rosenblatt, A. Rozmus, J. Śleszyński, K. Stankiewicz, A. Wilk, S. Zaremba, K. Żorawski; spośród członków-założycieli w chwili obecnej pozostają przy życiu prof. F. Leja (Kraków) i prof. O. Nikodym (USA).

Zebranie założycielskie powołało Zarząd Towarzystwa w składzie: prezes S. Zaremba, z-ca prezesa A. Hoborski, sekretarz F. Leja i skarbnik L. Hordyński. Do Towarzystwa, które początkowo miało charakter lokalny, przystąpili w roku założenia matematycy spoza Krakowa, m. in. S. Dickstein, Z. Janiszewski, S. Mazurkiewicz i W. Sierpiński. Z tego powodu w następnym roku Towarzystwo przekształcono na ogólnopolskie pod nazwą „Polskie Towarzystwo Matematyczne" (PTM) z nowym statutem opracowanym 11 i 12 grudnia 1920 r. Zarząd Towarzystwa pozostał nadal w Krakowie, zamiejscowi członkowie mogli za zgodą Zarządu tworzyć oddziały w innych miastach. Pierwszy powstał Oddział Lwowski w r. 1921, a w r. 1923 utworzyły się Oddziały w Warszawie, Poznaniu i Wilnie.

„Celem Polskiego Towarzystwa Matematycznego jest wszechstronne pielęgnowanie matematyki czystej i stosowanej. Do urzeczywistnienia tego celu służą: a) odczyty wygłaszane na posiedzeniach zwyczajnych, wydawanie czasopisma periodycznego i prac treści matematycznej, b) utrzymywanie łączności z matematycznym ruchem naukowym za granicą" — tak zaczynał się pierwszy statut Polskiego Towarzystwa Matematycznego, wydrukowany w ówczesnym organie Towarzystwa „Rozprawy Polskiego Towarzystwa Matematycznego".

Realizując drugi punkt programu działalności Towarzystwa powołano do życia jego organ „Rozprawy Polskiego Towarzystwa Matematycznego", przekształcony od drugiego tomu w „Annales de la Société Polonaise de Mathématique". Czasopismo to zawierało prace oryginalne w językach kongresów międzynarodowych z różnych dziedzin matematyki oraz kronikę Towarzystwa i recenzje nowych publikacji matematycznych. Do wybuchu drugiej wojny światowej ukazało się 17 tomów Annales, wszystkie pod redakcją S. Zaremby. Wydano także w tym czasie kilka zeszytów dodatków do Annales, zawierających rozprawy ogłaszane w języku polskim.

Na posiedzeniach oddziałów PTM, które są stale najważniejszą formą działalności Towarzystwa, referowano głównie wyniki własne, rzadziej sprawozdania z literatury, z podróży naukowych i zjazdów. Oddziały często wymieniały swych referentów; referentami bywali również matematycy zagraniczni przyjeżdżający do Polski dla nawiązania łączności z matematykami polskimi.

Zarząd Towarzystwa wybierany co dwa lata przez Walne Zgromadzenie składał się z prezesa, dwóch zastępców, sekretarza, skarbnika i trzech członków. Prawo głosowania na Walnych Zgromadzeniach miał każdy członek Towarzystwa, co dawało dużą przewagę Krakowowi, który był miejscem prawie wszystkich walnych zgromadzeń i miał największą liczbę członków. Dlatego w praktyce głosy członków innych oddziałów miały niewielki wpływ na prace i rozwój Towarzystwa. Istniały nadto różnice w kryteriach przyjmowania członków: w Krakowie i Poznaniu kryterium zawodowe, a w innych oddziałach naukowe; członkowie, którzy byli czynnymi pracownikami naukowymi stanowili skutkiem tego mniejszość wśród ogółu członków. Okoliczności te nie sprzyjały rozwojowi Towarzystwa jako stowarzyszenia ogólnopolskiego i dlatego jego członkowie spoza Krakowa zaproponowali zmianę organizacji Towarzystwa. Dyskusje nad projektem nowego statutu trwały dłuższy czas i wreszcie na Walnym Zgromadzeniu we Lwowie dnia 14 marca 1936 r. uchwalono nowy statut, który zmieniał strukturę Towarzystwa na związek oddziałów o wspólnym zarządzie. Odtąd każdy oddział miał walne zgromadzenie, zarząd i komisję rewizyjną oraz rządził się własnym regulaminem. Siedziba Zarządu Głównego PTM została przeniesiona do Warszawy. Składał się on z prezesa, sekretarza i skarbnika, wybieranych przez walne zgromadzenie, oraz z wiceprezesów, którymi byli prezesi oddziałów. Prawo głosowania na walnych zgromadzeniach mieli prezes PTM oraz delegaci oddziałów w liczbie proporcjonalnej do liczby członków oddziału mających własne publikacje naukowe; liczba delegatów podlegała rewizji co 4 lata. Członkowie PTM dzielili się na zwyczajnych, zagranicznych i honorowych. Członkowie zwyczajni i zagraniczni PTM przyjmowani byli przez oddziały na wniosek zarządów tych oddziałów, na podstawie polecenia dwóch członków zwyczajnych. Wy-

dawanie organu Towarzystwa „Annales de la Société Polonaise de Mathématique" powierzono nadal oddziałowi Krakowskiemu.

Prezesami Towarzystwa byli kolejno: S. Zaremba (1919-1922), S. Dickstein (1923-1925), Z. Krygowski (1926-1927), W. Sierpiński (1928-1929), K. Bartel (1930-1931), S. Mazurkiewicz (1932-1935), S. Zaremba (1936), S. Mazurkiewicz (1937-1938); w kwietniu 1939 r. wybrano S. Banacha na prezesa, a B. Knastera na sekretarza, ich działalność jednak po paru miesiącach została przerwana wybuchem drugiej wojny światowej.

Przekształcenie Towarzystwa Matematycznego w Krakowie na towarzystwo ogólnopolskie o pięciu oddziałach w Krakowie, we Lwowie, w Poznaniu, w Warszawie i w Wilnie spowodowało jego szybki wzrost, który przejawił się przede wszystkim w stopniowym wzroście liczby członków. W r. 1921 było ich 49, dwa lata później 109, a już w r. 1927 było 155. Pierwszym członkiem zagranicznym był E. Cartan, wybrany w r. 1923, a w r. 1939 na liście 216 członków Towarzystwa figurowało już wiele nazwisk matematyków z zagranicy, nawet z innych kontynentów: z Ameryki, Azji i Afryki.

Ważniejszym przejawem rozkwitu Towarzystwa był znaczny wzrost liczby posiedzeń naukowych: w okresie międzywojennym wygłoszono 184 referaty w Oddziale Krakowskim, 373 w Oddziale Lwowskim, 76 w Oddziale Poznańskim, 446 w Oddziale Warszawskim i 64 w Oddziale Wileńskim, razem 1143 referatów. Członkowie Towarzystwa wyniki swych badań ogłaszali zarówno w swym organie, jak i w wydawnictwach Polskiej Akademii Umiejętności i Towarzystwa Naukowego Warszawskiego oraz w dwóch najstarszych czasopismach matematycznych: „Pracach Matematyczno-Fizycznych" i „Wiadomościach Matematycznych". Dla potrzeb bujnie rozwijającego się życia matematycznego liczba czasopism okazała się jednak wkrótce niewystarczająca, dlatego utworzone zostały nowe wydawnictwa: w r. 1920 z inicjatywy zmarłego w tymże roku wybitnego matematyka Z. Janiszewskiego powstało w Warszawie czasopismo „Fundamenta Mathematicae" pod redakcją S. Mazurkiewicza i W. Sierpińskiego, a w r. 1929 założono we Lwowie czasopismo „Studia Mathematica" pod redakcją S. Banacha i H. Steinhausa. Oba te czasopisma były wprawdzie wydawnictwami samoistnymi, jednak inicjatywa do ich założenia wyszła z łona członków PTM, a redagowane i zasilane artykułami były przez członków PTM. Pierwsze z nich, organ szkoły warszawskiej, poświęcony przede wszystkim nowemu wówczas działowi matematyki, jakim była teoria mnogości i jej zastosowania, stało się wkrótce jednym z czołowych międzynarodowych czasopism matematycznych, niezbędnych dla każdego specjalisty. Drugie, organ szkoły lwowskiej, poświęcone było również nowej dziedzinie matematyki, a mianowicie analizie funkcjonalnej. Artykuły w nim opublikowane, stały się punktem

wyjścia dla badań matematyków w wielu krajach. W r. 1932 szkoły lwowska i warszawska rozpoczęły wspólne wydawanie serii dzieł pod nazwą „Monografie Matematyczne", przynoszących syntetycznie ujęte wyniki badań obu szkół. Monografie publikowane w językach kongresowych odegrały również doniosłą rolę w rozwoju współczesnej matematyki.

Zrozumiałą jest rzeczą, że wobec tak nagłego i bujnego rozwoju polskiej matematyki stały się coraz liczniejsze osobiste kontakty naukowe między członkami PTM a matematykami zagranicznymi, co według statutu było jednym z celów Towarzystwa. Uczeni zagraniczni zaczęli coraz liczniej odwiedzać polskie ośrodki myśli matematycznej, wygłaszając na posiedzeniach oddziałów referaty o swych wynikach naukowych. Nawzajem członkowie PTM odwiedzali zagraniczne ośrodki wygłaszając referaty o swych pracach i uczestnicząc czynnie w konferencjach i zjazdach. Do Polskiego Towarzystwa Matematycznego wstąpiło wielu uczonych zagranicznych. Pierwszym z nich był profesor Uniwersytetu Paryskiego E. Cartan, który został przyjęty na członka Oddziału Krakowskiego w r. 1923; w następnych latach w spisie członków zwłaszcza Oddziałów Lwowskiego i Warszawskiego znajdujemy nazwiska wielu wybitnych uczonych z krajów europejskich i pozaeuropejskich.

Już w r. 1921 PTM otrzymało zaproszenie do udziału w Międzynarodowej Unii Matematycznej, a w trzy lata później utworzono Narodowy Polski Komitet Matematyczny jako jedną z gałęzi tej Unii, złożony z 8 członków pod przewodnictwem W. Sierpińskiego. Odtąd Towarzystwo wysyłało swych delegatów na kolejne międzynarodowe kongresy matematyczne. Na kongresach tych na jednego z wiceprezesów zapraszano zazwyczaj matematyka polskiego; i tak, na kongresie w Bolonii (1928) wiceprezesem był W. Sierpiński, w Zurychu (1932) S. Zaremba, w Oslo (1936) W. Sierpiński.

W r. 1927 PTM, które w okresie międzywojennym i po wojnie do chwili powstania Państwowego Instytutu Matematycznego w r. 1949 było centralą życia matematycznego w Polsce, zwołało I Polski Zjazd Matematyczny do Lwowa na dni 7-10 września. Zjazd ten, któremu przewodniczył W. Sierpiński, zgromadził 200 uczestników, wśród których było kilku wybitnych matematyków zagranicznych, między innymi J. von Neumann (USA), M. Łuzin i N. Bari (ZSRR), V. Hlavaty (Praga) oraz przebywający wówczas w Lipsku polski matematyk L. Lichtenstein. Na posiedzeniach plenarnych i sekcyjnych wygłoszono 80 referatów i komunikatów. Zjazd powziął kilka uchwał tyczących organizacji pracy matematyka w Polsce. Uchwalono między innymi, ażeby zjazdy polskich matematyków organizować odtąd co cztery lata i ażeby zainicjować kongresy matematyków słowiańskich, zwołując pierwszy taki kongres w r. 1929 w Warszawie i powtarzając je co 5 lat. Uznano także

za niezbędne zapewnić dalsze istnienie czasopisma „Fundamenta Mathematicae", które po przedwczesnej śmierci Z. Janiszewskiego wydawali S. Mazurkiewicz i W. Sierpiński. Podobną uchwałę powzięto w sprawie czasopisma „Prace Matematyczno-Fizyczne" i „Wiadomości Matematyczne" wydawanych ofiarnie przez S. Dicksteina.

II Polski Zjazd Matematyczny odbył się zgodnie z uchwałą I Zjazdu w r. 1931 w Wilnie. Chociaż ogólny kryzys gospodarczy dotknął dotkliwie i pracowników nauki, Zjazd zgromadził pokaźną liczbę 200 osób łącznie z gośćmi zagranicznymi. Na posiedzeniach plenarnych i w 6 sekcjach wygłoszono 56 referatów i komunikatów.

III Polski Zjazd Matematyczny obradował w Warszawie w dniach od 28 września do 3 października 1937 r., a więc z dwuletnim opóźnieniem spowodowanym pracą nad reorganizacją Towarzystwa i opracowaniem nowego statutu. Zjazd zgromadził 132 uczestników obradujących jak zwykle na posiedzeniach plenarnych i na posiedzeniach sekcji, na których wygłoszono 76 referatów i komunikatów.

Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego, W. Sierpiński, otwierając obrady, mówił o znacznych postępach matematyki polskiej od poprzedniego zjazdu. W ciągu 6 lat ukazało się 12 tomów „Fundamenta Mathematicae", 7 tomów „Monografii Matematycznych", 4 tomy „Studia Mathematica", 7 tomów „Prac Matematyczno-Fizycznych", 12 tomów „Wiadomości Matematycznych" i 5 tomów „Annales de la Société Polonaise de Mathématique".

Ze Zjazdem połączony był jubileusz 65-lecia działalności naukowej, pedagogicznej i społecznej profesora Samuela Dicksteina. Akademia, która odbyła się w ostatnim dniu Zjazdu, oraz liczne pisma gratulacyjne były wyrazem powszechnego uznania dla naszego zasłużonego historyka matematyki, nauczyciela, wydawcy, tłumacza oraz założyciela licznych placówek społecznych i kulturalnych. Dorobek naukowy Jubilata zamykał się wówczas liczbą 263 publikacji. Księga pamiątkowa jubileuszu zawiera oprócz bibliografii jego prac m. in. apel o opracowanie dziejów Wydziału Fizyko-Matematycznego Szkoły Głównej, kontynuowanie polskiej bibliografii matematycznej i fizycznej Teofila Żebrawskiego, opracowanie historii nauk technicznych w Polsce oraz monografii historycznej Liceum Krzemienieckiego. Był to testament naukowy profesora Dicksteina.

I Kongres Matematyków Słowiańskich odbył się w Warszawie w dniach 23-27 września 1929 r. i zgromadził 70 delegatów z Bułgarii, Czechosłowacji, Jugosławii i Polski; uczestniczył w nim również prezes Międzynarodowej Unii Matematycznej, W. H. Young. II Kongres Matematyków Słowiańskich odbył się w Pradze w 1934 r.; matematykom polskim ówczesne władze państwowe odmówiły udzielenia paszportów do Czechosłowacji tak, że uczestniczył w Kongresie jedynie prof. S. Zaremba,

który mając udzielony mu wcześniej paszport na wyjazd do Francji mógł w drodze powrotnej przerwać swą podróż w Pradze, ażeby uczestniczyć w Kongresie.

II. Lata 1939-1945. Najazd hitlerowski przerwał działalność naukową w Polsce. Członkowie PTM, podobnie jak inni pracownicy naukowi, byli narażeni na prześladowanie, a wielu z nich zostało zamordowanych. Lista strat wśród członków Towarzystwa obejmuje 62 nazwiska. Straty materialne, które poniosła matematyka polska, objęły między innymi zupełne zniszczenie największej polskiej biblioteki matematycznej, która podczas bombardowania Warszawy uległa spaleniu wraz z pracami w rękopisach. Mimo ciężkich warunków życia podczas okupacji, praca naukowa członków Towarzystwa nie zamarła w zupełności: w Krakowie i w Warszawie odbywały się w szczupłym gronie posiedzenia tajne, na których referowano wyniki badań matematycznych; materiały z tych posiedzeń nie dochowały się niestety do chwili odzyskania wolności. Niektóre z wyników uzyskanych w czasie wojny zostały następnie opublikowane w powojennych rocznikach czasopism.

III. Lata powojenne. Po wojnie działalność Towarzystwa szybko się odrodziła. Normalną działalność podjął jako pierwszy Oddział Krakowski na posiedzeniu dnia 27 marca 1945 r. pod przewodnictwem F. Leji; w tym samym roku rozpoczęły normalne prace: Oddział Poznański pod przewodnictwem W. Orlicza, Warszawski pod przewodnictwem K. Borsuka i nowo założony Wrocławski pod przewodnictwem H. Steinhausa. Dnia 5 maja 1946 r. odbyło się w Warszawie pierwsze powojenne Walne Zgromadzenie PTM, na którym prezesem wybrano K. Kuratowskiego, a sekretarzem A. Mostowskiego. Wznowiona została także działalność wydawnicza; już w końcu r. 1945 ukazał się w Krakowie dzięki energicznej współpracy B. Knastera 33 tom „Fundamenta Mathematicae" pod redakcją W. Sierpińskiego, a wkrótce potem pod redakcją F. Leji 18 tom „Annales de la Société Polonaise de Mathématique", którego druk rozpoczęty w r. 1939 został przerwany przez wojnę. Tom ten, poświęcony pamięci zmarłych, zawiera (niepełną) listę strat wśród członków Towarzystwa.

Pierwszy powojenny, a z kolei IV Polski Zjazd Matematyczny został zorganizowany przez Odział Wrocławski i odbył się we Wrocławiu w dniach 12-14 grudnia 1946 r. Komitetowi Organizacyjnemu przewodniczył E. Marczewski. Zaproszenia rozesłano także do ośrodków, gdzie jeszcze nie było oddziałów PTM, ale pracowali już matematycy, a mianowicie do Uniwersytetów Lubelskiego i Toruńskiego oraz do Politechnik Gliwickiej i Gdańskiej. W zjeździe uczestniczyło 48 osób, w tym 3 gości zagranicznych: A. Denjoy z Paryża, G. Choquet z Grenoble oraz V. Jarník z Pragi. Na otwarciu wspominano o tych, co odeszli: W. Sier-

piński mówił o matematykach warszawskich, S. Ważewski i S. Gołąb o krakowskich, B. Knaster o lwowskich, L. Jeśmanowicz o wileńskich, a Butlewski o poznańskich. Wygłoszono 20 referatów w 2 sekcjach. Zjazd ten został połączony z akademią ku czci profesora Banacha. H. Steinhaus wygłosił wspomnienie o zmarłym, a o jego pracach naukowych mówili E. Marczewski i W. Orlicz.

W czasie zjazdu odbyło się Walne Zgromadzenie PTM, na którym ufundowano 3 nagrody, mianowicie im. S. Banacha, im. S. Mazurkiewicza i im. S. Zaremby, wypłacane co roku za najlepsze prace matematyczne, ogłoszone w dwu latach poprzedzających rok przyznania nagrody. Nagrody te są od r. 1947 co roku przyznawane i wypłacane. Pierwszymi laureatami nagród byli: H. Steinhaus (nagroda im. S. Banacha), K. Kuratowski (nagroda im. S. Mazurkiewicza) i W. Sierpiński (nagroda im. S. Zaremby). Zarząd Główny z prezesem K. Kuratowskim na czele, poza sprawami organizacyjnymi Towarzystwa i sprawami wydawnictw matematycznych, poświęcił wiele troski zabezpieczeniu bytu wdów i sierot po zmarłych lub zamordowanych członkach Towarzystwa oraz uzyskaniu pomocy państwa dla tych członków, którzy w czasie wojny stracili całe swe mienie.

V Polski Zjazd Matematyczny odbył się w Krakowie w dniach 29-31 maja 1947 r. Komitetowi Organizacyjnemu przewodniczył F. Leja. W tym zjeździe uczestniczyło 68 osób, wśród nich G. Choquet i J. Leray z Paryża oraz V. Hlavaty i V. Jarník z Pragi. Wygłoszono 48 referatów i komunikatów. Zjazd był połączony z akademią ku czci prof. Stanisława Zaremby. Twórczość i zasługi naukowe zmarłego omówił T. Ważewski.

VI Polski Zjazd Matematyczny odbył się w Warszawie w dniach 20-23 września 1948 r. Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był K. Kuratowski. W zjeździe uczestniczyło 100 matematyków, w tym z zagranicy: P. Aleksandrow, A. Kołmogorow i K. Mardżaniszwili z Moskwy, J. W. C. Whitehead z Oxfordu, G. Alexits z Budapesztu, B. Bydžovský, E. Čech, V. Jarník i V. Kořinek z Pragi. Wygłoszono 63 referaty i komunikaty. Zjazd był połączony z obchodem 40-lecia pracy naukowej Profesora Wacława Sierpińskiego. Do księgi pamiątkowej dołączono spis publikacji Jubilata, zawierający 512 prac oryginalnych i 15 książek.

W dniach 28. VIII-4. IX. 1949 r. odbył się w Pradze wspólny zjazd matematyków polskich i czechosłowackich, jako VII Polski i zarazem III Czechosłowacki. Uczestniczyło w nim 45 Polaków, 129 Czechów i Słowaków oraz 9 matematyków innych narodowości. Wygłoszono 108 referatów. Ostatni dzień obrad w Pradze był poświęcony referatom o organizacji matematyki w Polsce: K. Kuratowski mówił o organizacji matematyki w Polsce, B. Knaster o drukarniach i H. Steinhaus o pewnych zagadnieniach z zakresu matematyki stosowanej, a nazajutrz S. Stra-

szewicz wygłosił w Bratysławie referat o reformie wyższych studiów technicznych w Polsce.

Więcej zjazdów ogólnopolskich PTM nie urządzało. W r. 1953 odbył się jeszcze jeden ogólnopolski zjazd matematyczny, ale pod egidą Polskiej Akademii Nauk, bez formalnego nawet współudziału PTM.

Oprócz jubileuszu 40-lecia pracy naukowej Wacława Sierpińskiego PTM urządziło z analogicznej okazji uroczystości jubileuszowe Hugona Steinhausa i Kazimierza Kuratowskiego. Pierwsza z nich odbyła się we Wrocławiu w r. 1951, a w następnym roku ukazał się specjalny tom 25 czasopisma „Annales de la Société Polonaise de Mathématique" poświęcony jubilatowi i zawierający 36 rozpraw matematyków polskich i zagranicznych. Obchód jubileuszowy Kazimierza Kuratowskiego połączony z obchodem dziesięciolecia Instytutu Matematycznego PAN, którym jubilat kieruje od dnia jego założenia, odbył się w r. 1958 w Warszawie, a jubilatowi poświęcony został tom 6 czasopisma „Colloquium Mathematicum" zawierający również prace licznych matematyków polskich i zagranicznych.

K. Kuratowski pełnił funkcje prezesa PTM w latach 1946-1952; po r. 1952 prezesami byli kolejno: S. Straszewicz (1953-1956), E. Marczewski (1957-1958), T. Ważewski (1959-1960), W. Ślebodziński (1961-1962) i F. Leja wybrany w 1963 r.

W roku 1957 dokonano zmiany statutu PTM zmieniając skład Zarządu Głównego, do którego weszli prezes, wiceprezes, sekretarz i skarbnik, wybierani co dwa lata na Walnym Zgromadzeniu, oraz prezesi Oddziałów w charakterze członków Zarządu Głównego. W roku 1963 dokonano generalnej rewizji statutu, przystosowując go lepiej do aktualnych warunków. Powiększono skład Zarządu Głównego o trzy osoby wybierane przez Walne Zgromadzenie. Powołano Prezydium Zarządu Głównego złożone z prezesa, wiceprezesa, sekretarza i skarbnika, które ma wszelkie uprawnienia wykonawcze Zarządu w okresie między jego posiedzeniami. Ponieważ w ostatnich latach prezesi Towarzystwa byli wybierani spoza Warszawy, a siedzibą Zarządu Głównego i biura PTM była Warszawa, ciężar kierowania bieżącą działalnością PTM ponosił właściwie wiceprezes PTM, którym od r. 1957 z jednoroczną przerwą był Roman Sikorski.

Zasadniczą zmianą w życiu matematycznym w Polsce było utworzenie w r. 1948 Państwowego Instytutu Matematycznego, przemianowanego w roku 1951 na Instytut Matematyczny PAN. Do tego czasu PTM było pod każdym względem centralą życia matematycznego w Polsce. Potem Instytut stał się głównym ośrodkiem twórczej pracy badawczej w Polsce. W latach 1945-1952 Polskie Towarzystwo Matematyczne prowadziło szeroką działalność wydawniczą. Czasopisma matematyczne i „Monografie Matematyczne" obsługiwane były przez Dział Wydawnictw

PTM. Po utworzeniu Polskiej Akademii Nauk wydawnictwa matematyczne zostały przejęte przez PAN i Instytut Matematyczny PAN. Przy tak wyraźnym ograniczeniu swej działalności w tych dziedzinach, PTM kontynuowało działalność na innych odcinkach, zachowując nadal swój główny cel, pielęgnowanie matematyki czystej i stosowanej. Powiększyło swoją działalność na polu dydaktyki i popularyzacji matematyki. Utrzymało posiedzenia naukowe Oddziałów. Wzmocniło działalność na polu szkolnictwa średniego.

Zarząd Główny PTM powołał Komisję Popularyzacji Matematyki, Komisję Wydawnictw Popularnych (dziś już nie istniejącą), Komisję do Spraw Szkolnictwa Średniego, Podkomisję do Spraw Reformy Programów i Metod Nauczania oraz Komitet Główny Olimpiady Matematycznej. Oddziały PTM organizowały w swoich rejonach odczyty popularne, które cieszyły się bardzo dużym powodzeniem, oraz odczyty dla nauczycieli i uczniów w porozumieniu z Wojewódzkimi Ośrodkami Dokształcania Kadr Oświatowych. Odczytów takich w latach 1945-1961 było około 450. Oddziały Gdański, Toruński i Warszawski prowadziły nadto matematyczne kółka międzyszkolne, które okazały się najsilniejszym środkiem popularyzowania matematyki wśród młodzieży szkolnej.

W roku 1949 z łona PTM wyszła inicjatywa urządzania w szkołach średnich zawodów pod nazwą „Olimpiad Matematycznych"; ówczesny Minister Oświaty, S. Skrzeszewski, uznając tę inicjatywę za bardzo pożyteczną powołał Komitet Główny Olimpiady Matematycznej, a ich organizację zlecił PTM. Mają one na celu podniesienie poziomu wykształcenia matematycznego i rozbudzenia zamiłowania młodzieży do matematyki oraz wyszukanie jednostek o wybitnych zdolnościach matematycznych i ułatwienie im dalszej nauki. W szczególności zwycięzcy olimpiad matematycznych mają prawo wstępu bez egzaminów na kierunki matematyczno-fizyczne na uniwersytetach i wyższych szkołach pedagogicznych oraz na studia politechniczne. Ostatnio uczestnicy dopuszczeni do końcowego etapu Olimpiady uzyskali prawo wstępu na matematykę bez egzaminu. Zawody są trzystopniowe. W zawodach stopnia I Komitet Główny rozsyła zadania do szkół. Uczniowie oddają swoje zadania nauczycielowi, który odsyła je Komitetowi Okręgowemu lub sami wysyłają je do Komitetu. W zawodach stopnia II, które odbywają się w mieście będącym siedzibą Komitetu Okręgowego, biorą udział uczestnicy zawodów stopnia I zakwalifikowani przez Komitet Okręgowy. Prace ich są odsyłane Komitetowi Głównemu, który kwalifikuje uczestników do zawodów stopnia III, odbywających się w Warszawie. Zwycięzcom przyznaje się nagrody.

Pierwsza Olimpiada odbyła się w roku szkolnym 1949/1950. Od tego czasu było ich już 14. Cieszą się one stale dużym powodzeniem.

Kilku znanych matematyków młodszego pokolenia wywodzi się

spośród zwycięzców pierwszych Olimpiad Matematycznych. Sprawozdania z kolejnych Olimpiad ogłaszane są drukiem jako wydawnictwo Ministerstwa Oświaty.

Przewodniczącym Komitetu Głównego Olimpiad od założenia do chwili obecnej jest prof. S. Straszewicz. W organizowaniu Olimpiad uczestniczy średnio około 40 członków PTM. Od r. 1959 organizowane są międzynarodowe olimpiady matematyczne, w których uczestniczą uczniowie szkół średnich z krajów demokracji ludowych; w r. 1963 Olimpiada odbyła się we Wrocławiu.

W roku 1960 Podkomisja do Spraw Reformy Programów i Metod Nauczania rozesłała ankietę do członków Towarzystwa i nauczycieli. Na podstawie otrzymanych odpowiedzi opracowano projekt programu wraz z komentarzem i przekazano go do dyskusji Oddziałom, które odbyły w tej sprawie 16 posiedzeń. Zebrany w ten sposób dodatkowy materiał posłużył do zredagowania nowego projektu przekazanego Ministerstwu Oświaty. Zarząd Główny wspólnie z Ministerstwem zorganizował następnie ogólnokrajową konferencję, na której projekt PTM przedyskutowano. Projekt PTM stał się podstawą do opracowania szczegółowego programu ministerialnego.

Z inicjatywy PTM odbyła się konferencja poświęcona dydaktyce analizy matematycznej na uniwersytetach. Odbyła się ona we Wrocławiu w dniach 29-30. V. 1954 r. Wśród uczestników było około 60 wykładowców, znawców problematyki dydaktycznej tego przedmiotu. Na każdym z trzech posiedzeń był wygłoszony i przedyskutowany 1 referat. W. Orlicz wygłosił referat o programie analizy matematycznej, A. Bielecki o sposobie prowadzenia wykładów i ćwiczeń, a J. Mikusiński o podręcznikach analizy matematycznej.

Zasadniczą zmianą w wydawnictwach matematycznych po wojnie było objęcie przez Towarzystwo w r. 1945 patronatu nad „Fundamenta Mathematicae" i „Monografiami Matematycznymi" poprzez udzielanie subwencji. Od r. 1947 patronat ten został rozciągnięty na wznowione „Studia Mathematica", a od r. 1948 na nowo utworzone „Colloquium Mathematicum". Z czasem powstała komórka wydawnicza Towarzystwa we Wrocławiu, kierowana przez B. Knastera do r. 1950, która prócz „Annales de la Société Polonaise de Mathématique" przejęła działalność wydawniczą wyżej wymienionych publikacji. Do końca r. 1953 kierował nią M. Stark. Z dniem 31. 12. 1953 komórka ta została rozwiązana, a działalność wydawnicza została przekazana Państwowemu Wydawnictwu Naukowemu. Komórka ta w czasie swego istnienia była pierwszą instytucją, która zaplanowała w sposób systematyczny podręczniki dla uniwersyteckich studiów matematycznych i dzięki niej potrzeby w tym zakresie zostały o wiele lat wcześniej zaspokojone niż w innych dziedzinach. Komórka ta wydała również kilka przekładów z języka rosyjskiego.

Od roku 1949 Państwowy Instytut Matematyczny przejął, jako swoje organy, „Fundamenta Mathematicae", „Studia Mathematica", „Colloquium Mathematicum" oraz utworzył nowe organy, „Zastosowania Matematyki" i „Rozprawy Matematyczne". Wydawcą tych organów PIM-u była komórka wydawnicza PTM. W tym czasie postanowiono wrócić do pierwotnej koncepcji serii „Monografii Matematycznych" i wyłączyć z niej podręczniki, dla których utworzono w r. 1952 nową serię, „Bibliotekę Matematyczną", przejętą później jako wydawnictwo własne PWN.

W roku 1952 zakończono wydawanie „Annales de la Société Polonaise de Mathématique" na tomie XXV; na ich miejsce PIM utworzył organ własny, „Annales Polonici Mathematici". W roku 1954 Towarzystwo postanowiło wydawać, jako swój organ, Roczniki PTM w dwóch seriach: „Prace Matematyczne" i „Wiadomości Matematyczne", wychodzące od r. 1955, pomyślane jako kontynuacja Dicksteinowskich „Prac Matematyczno-Fizycznych" i „Wiadomości Matematycznych". Pierwsze z nich ma za zadanie publikowanie prac oryginalnych, drugie — przeznaczone dla szerszego ogółu matematyków — prace o charakterze popularnym, światopoglądowym, z historii matematyki, zwłaszcza polskiej, dydaktyki matematyki wyższej, zadania, recenzje, kronikę życia matematycznego w Polsce.

W okresie powojennym silnie wzrosła liczba członków PTM, osiągając liczbę 555 członków w r. 1962. Wzrosła również liczba oddziałów. W r. 1945 wznowiono działalność oddziałów w Krakowie, w Poznaniu i w Warszawie i założono oddział we Wrocławiu, a w następnych latach utworzono kolejno oddziały w Łodzi (1946 r.), w Lublinie (1947 r.), w Gdańsku (1949 r.), w Toruniu (1952 r.), w Gliwicach (1954 r.) i w Szczecinie (1956r.). Obecnie więc prawie każde miasto, które jest siedzibą uniwersytetu lub akademickiej szkoły technicznej, jest zarazem siedzibą oddziału PTM.

W roku 1956 PTM ufundowało dodatkowo roczne nagrody dla młodych matematyków. Pierwsze nagrody otrzymali: A. Ehrenfeucht, S. Knapowski, J. Mycielski, S. Paszkowski i W. Słowikowski. W tym samym roku Oddział Toruński zorganizował konkurs na najlepszą pracę studencką. Uchwalono, aby konkurs ten odbywał się co roku i nazwano go „Konkursem im. J. Marcinkiewicza". Pierwszymi zwycięzcami w nim byli: Z. Ciesielski, A. Schinzel i A. Jankowski.

Towarzystwo przyznawało corocznie ufundowane w r. 1946 nagrody im. S. Banacha, im. S. Mazurkiewicza i im. S. Zaremby. Ogółem w latach 1946-1962 nagrodzono 50 osób. Pięciu członków PTM otrzymało Nagrodę Państwową I stopnia, a dziesięciu Nagrodę Państwową II stopnia.

PTM utrzymywało stale kontakty z matematykami zagranicznymi. Uczeni zagraniczni, przyjeżdżający do Polski na zaproszenie innych instytucji lub z własnej inicjatywy, są zazwyczaj zapraszani na posiedzenia

Oddziałów PTM w celu wygłaszania odczytów o swych badaniach naukowych. W r. 1960 odczytów takich było 47, a w r. 1961 było ich 67. Od r. 1961 Towarzystwo zaprasza także na własny koszt niewielką liczbę matematyków zagranicznych. Ponadto Towarzystwo członkom swym, a zwłaszcza młodym matematykom, udziela pomocy ułatwiającej im udział w zagranicznych zjazdach naukowych. Pomoc ta polega na udzielaniu subsydiów i na organizowaniu wspólnych delegacji w formie wycieczek. I tak w r. 1960 zorganizowano taki wyjazd na Kongres Matematyków Węgierskich w Budapeszcie, a w r. 1961 na Międzynarodowe Sympozjum z Topologii w Pradze. Dzięki tej pomocy delegacja polska (25 osób) liczbą swych uczestników zajęła pierwsze miejsce wśród delegacji zagranicznych wyprzedzając USA i ZSRR; nadmienić należy, że delegacja polska w większości była złożona z młodych matematyków. Podobne ułatwienia uzyskali również matematycy polscy wyjeżdżający w r. 1962 na Międzynarodowy Kongres Matematyczny w Sztokholmie.

W roku 1962 PTM zawarło umowę z Czechosłowackim Towarzystwem Matematyków i Fizyków o wzajemnej wymianie członków Towarzystw, którzy zamierzają przybyć w celach naukowych z Czechosłowacji do Polski lub z Polski do Czechosłowacji. Na uroczystości stulecia Czechosłowackiego Towarzystwa Matematyków i Fizyków w r. 1962 Polskie Towarzystwo Matematyczne reprezentował wiceprezes R. Sikorski.

Wśród członków zagranicznych PTM znajduje się wielu matematyków pochodzenia polskiego, którzy w ten sposób pragną utrzymać kontakt z Polską.

W roku 1963 powołano Komisję do Spraw Szkolnictwa Wyższego, która znacznie przyczyniła się do przeprowadzenia reformy studium matematyki na uniwersytetach i zajęła się zagadnieniami programu matematyki w szkołach politechnicznych.

Podstawową formą działalności PTM są nadal posiedzenia naukowe poszczególnych oddziałów. Wśród referujących wyniki swoich badań coraz częściej występują goście zagraniczni.

Maksymalną liczbę 264 odczytów naukowych wygłoszonych na posiedzeniach oddziałów osiągnięto w r. 1962. W okresie powojennym rozwinęła się bardzo wymiana prelegentów między poszczególnymi oddziałami, powodując znaczne ożywienie działalności naukowej słabszych oddziałów.

Skład Zarządu Głównego PTM

1919—1921

Prezes — S. Zaremba
Wiceprezes — A. Hoborski
Sekretarz — F. Leja
Skarbnik — L. Hordyński (zmarł w 1919)
Skarbnik — A. Wilk

1924
Prezes — S. Dickstein
Wiceprezesi — S. Zaremba i M. Ernst
Sekretarz — A. Hoborski
Skarbnik — F. Leja

1925 i 1926
Prezes — S. Dickstein
Wiceprezesi — S. Zaremba i M. Ernst
Sekretarz — T. Ważewski
Skarbnik — A. Wilk

1927
Prezes — Z. Krygowski
Wiceprezesi — M. Huber i S. Zaremba
Sekretarz — J. Spława-Neyman
Wicesekretarze — S. Rosental i S. K. Zaremba
Skarbnik — A. Wilk

1928—1929
Prezes — W. Sierpiński
Wiceprezesi — W. Stanieŵicz i S. Zaremba
Sekretarz — J. Spława-Neyman
Wicesekretarze — A. Turowicz i S. Turski
Skarbnik — S. K. Zaremba

1930—1931
Prezes — K. Bartel
Wiceprezesi — S. Zaremba i S. Mazurkiewicz
Sekretarz — T. Ważewski
Wicesekretarze — A. Turowicz i S. Turski
Skarbnik — S. Gołąb

1932—1935
Prezes — S. Mazurkiewicz
Wiceprezesi — S. Banach i S. Zaremba
Sekretarz — T. Ważewski
Wicesekretarze — R. Dniestrzański i S. Turski
Skarbnik — S. Gołąb

1936
Prezes — S. Zaremba
Wiceprezes — W. Wilkosz
Sekretarz — A. Turowicz
Wicesekretarze — I. Wilkoszowa i S. Turski
Skarbnik — S. Gołąb

1937
Prezes — S. Mazurkiewicz
Wiceprezesi i prezesi Oddziałów — M. Biernacki, J. Rudnicki, H. Steinhaus i S. Zaremba
Sekretarz — B. Knaster
Skarbnik — W. Orlicz

1938
Prezes — S. Mazurkiewicz
Wiceprezesi i prezesi Oddziałów — S. Zaremba, S. Ruziewicz, M. Biernacki, K. Kuratowski, J. Rudnicki
Sekretarz — B. Knaster
Skarbnik — W. Orlicz

30. IV. 1939—31. III. 1941
Prezes — S. Banach
Sekretarz — B. Knaster
Skarbnik — K. Borsuk

5. V. 1946—23. IX. 1948
Prezes — K. Kuratowski
Sekretarz — A. Mostowski
Skarbnik — K. Borsuk

23. IX. 1948—21. IV. 1951
Prezes — K. Kuratowski
Sekretarz — E. Otto
Skarbnik — K. Borsuk

21. IV. 1951—28. III. 1953
Prezes — K. Kuratowski
Sekretarz — R. Sikorski
Skarbnik — K. Borsuk

28. III. 1953—19. III. 1955
Prezes — S. Straszewicz
Sekretarz — R. Sikorski
Skarbnik — M. Fisz

19. III. 1955—11. V. 1957
Prezes — S. Straszewicz
Sekretarz — H. Rasiowa
Skarbnik — M. Stark

11. V. 1957—30. V. 1959
Prezes — E. Marczewski
Wiceprezes do dnia 18. IV. 1958 — R. Sikorski

Wiceprezes od dnia 18. IV. 1958 — H. Rasiowa
Sekretarz — H. Greniewski
Skarbnik — W. Sadowski

30. V. 1959—21. IV. 1961
Prezes — T. Ważewski
Wiceprezes — R. Sikorski
Sekretarz do dnia 14. V. 1960 — J. Jaworowski
Sekretarz od dnia 14. V. 1960 — T. Iwiński
Skarbnik — W. Sadowski

21. IV. 1961—11. V. 1963
Prezes — W. Ślebodziński
Wiceprezes — R. Sikorski
Sekretarz — T. Iwiński
Skarbnik — W. Sadowski

11. V. 1963 do chwili obecnej
Prezes — F. Leja
Wiceprezes — R. Sikorski
Sekretarz — T. Iwiński
Skarbnik — W. Sadowski

Oddziały PTM

W latach 1921—1923:
Oddział Krakowski
Oddział Lwowski

W latach 1923—1939:
Oddział Krakowski
Oddział Lwowski
Oddział Poznański
Oddział Warszawski
Oddział Wileński

W roku 1945:
Oddział Krakowski
Oddział Poznański
Oddział Warszawski

W roku 1946 powstał Oddział Łódzki i Wrocławski
W roku 1948 powstał Oddział Lubelski
W roku 1950 powstał Oddział Gdański
W roku 1952 powstał Oddział Toruński
W roku 1953 powstał Oddział Gliwicki
W roku 1955 powstał Oddział Szczeciński

Zjazdy matematyczne i konferencje urządzane przez PTM w latach 1919—1963

I Zjazd Matematyków Polskich odbył się we Lwowie w dniach 7-10. IX. 1927 r. Wygłoszono 80 referatów. Ilość uczestników około 200.

II Zjazd odbył się w Wilnie w r. 1931. Wygłoszono 56 referatów. Ilość uczestników — około 200.

III Zjazd odbył się w Warszawie w dniach 28. IX.— 3. X. 1937 r. Ilość referatów 76. Ilość uczestników 132.

W dniach 29-30. V. 1953 r. Oddział Wrocławski zorganizował ogólnopolską konferencję poświęconą dydaktyce analizy matematycznej na uniwersytetach polskich. W konferencji wzięło udział 36 osób.

W dniach 14 i 15. V. 1954 r. Oddział Krakowski zorganizował ogólnopolską konferencję poświęconą geometrii analitycznej.

W dniach 20. XI. 1954 r. Oddział Gdański zorganizował konferencję wykładowców matematyki ze szkół wyższych Trójmiasta w sprawach popularyzacji matematyki.

W roku 1954 Oddział Łódzki wziął udział w organizowaniu finansowanej przez Instytut Matematyczny PAN konferencji naukowej, poświęconej teorii funkcji analitycznych.

Od roku 1962 z okazji Walnego Zgromadzenia PTM organizowana jest krótka konferencja naukowa. W roku 1962 miała miejsce we Wrocławiu, a w 1963 — staraniem Oddziału Krakowskiego — w Zakopanem.

Wykaz osób, które uzyskały nagrody im. S. Banacha, S. Mazurkiewicza i S. Zaremby

1946

1. Kazimierz Kuratowski — nagroda S. Mazurkiewicza
2. Wacław Sierpiński — „ S. Zaremby
3. Hugo Steinhaus — „ S. Banacha

1947

1. Mieczysław Biernacki — nagroda S. Banacha
2. Karol Borsuk — „ S. Mazurkiewicza
3. Franciszek Leja — „ S. Zaremby

1948

1. Tadeusz Ważewski — nagroda S. Zaremby
2. Władysław Orlicz — „ S. Banacha
3. Edward Marczewski — „ S. Mazurkiewicza

1949

1. Stanisław Mazur — nagroda S. Banacha
2. Andrzej Mostowski — „ S. Mazurkiewicza
3. Zygmunt Zahorski — „ S. Zaremby

1950

1. Jan Mikusiński — nagroda S. Banacha
2. Roman Sikorski — „ S. Mazurkiewicza
3. Stanisław Gołąb — „ S. Zaremby

1951

1. Hugo Steinhaus — nagroda S. Mazurkiewicza
2. Włodzimierz Wrona — „ S. Zaremby
3. Adam Bielecki — „ S. Banacha

1952

1. Andrzej Alexiewicz — nagroda S. Banacha
2. Czesław Ryll-Nardzewski — „ S. Mazurkiewicza
3. Mirosław Krzyżański — „ S. Zaremby

1953

1. Jacek Szarski — nagroda S. Zaremby
2. Helena Rasiowa — „ S. Mazurkiewicza
3. Stanisław Hartman — „ S. Banacha

1954

1. Tadeusz Leżański — nagroda S. Banacha
2. Zygmunt Charzyński — „ S. Zaremby
3. Jerzy Łoś — „ S. Mazurkiewicza

1955

1. Witold Wolibner — nagroda S. Banacha
2. Bronisław Knaster — „ S. Mazurkiewicza
3. Zygmunt Butlewski — „ S. Zaremby

1956

1. Kazimierz Urbanik — nagroda S. Mazurkiewicza
2. Zofia Szmydt — „ S. Banacha
3. Witold Pogorzelski — „ S. Zaremby

1957

1. Andrzej Grzegorczyk — nagroda S. Banacha
2. Stanisław Łojasiewicz — „ S. Zaremby
3. Mieczysław Warmus — „ S. Mazurkiewicza

1958

1. Mieczysław Altman — nagroda S. Banacha
2. Stanisław Jaśkowski — „ S. Mazurkiewicza
3. Andrzej Pliś — „ S. Zaremby

1959

1. Mieczysław Biernacki — nagroda S. Zaremby
2. Józef Meder — „ S. Banacha
3. Jan Jaworowski — „ S. Mazurkiewicza

1960

1. Krzysztof Maurin — nagroda S. Banacha
2. Stanisław Knapowski — „ S. Mazurkiewicza
3. Zdzisław Opial — „ S. Zaremby

1961

1. Czesław Bessaga i Aleksander Pełczyński — nagroda S. Banacha
2. Andrzej Hulanicki — „ S. Mazurkiewicza
3. Zofia Mikołajska-Mlakowa — „ S. Zaremby

1962

1. Edward Sąsiada — nagroda S. Banacha
2. Wanda Szmielew — „ S. Mazurkiewicza
3. Jerzy Górski — „ S. Zaremby

1963

1. Bogdan Bojarski — nagroda S. Banacha
2. Stanisław Balcerzyk — „ S. Mazurkiewicza
3. Józef Siciak — „ S. Zaremby

Wykaz laureatów nagród PTM dla młodych matematyków

1956

A. Ehrenfeucht, S. Knapowski, J. Mycielski, S. Paszkowski, W. Słowikowski

1957

A. Pełczyński, A. Schinzel, B. Bojarski, A. Lasota, A. Hulanicki

1958

S. Balcerzyk, C. Bessaga, J. Kisyński, S. Rolewicz, J. Siciak, A. Szybiak

1959

W. Bogdanowicz, Z. Semadeni, K. Sieklucki, S. Świerczkowski S. Trybuła, W. Żelazko

1960

A. Białynicki-Birula, M. Kuczma, A. Lelek

1961

W. Bach, R. Duda, W. Nitka, T. Świątkowski

1962

M. Kwapisz, A. Mąkowski, W. Narkiewicz, A. Wakulicz, A. Zajtz, D. Zaremba

1963

B. Kopociński, J. Ławrynowicz, B. Szafirski

Wykaz laureatów nagród im. Marcinkiewicza dla studentów

I Konkurs 1956—1957		
Z. Ciesielski z Poznania	—	1000 zł
A. Schinzel z Warszawy	—	800 zł
K. Sieklucki z Warszawy	—	600 zł
A. Jankowski z Torunia	—	600 zł
II Konkurs 1957—1958		
Z. Ciesielski z Poznania	—	1000 zł
K. Sieklucki z Warszawy	—	1000 zł
A. Schinzel z Warszawy	—	600 zł
S. Tarkowski z Wrocławia	—	400 zł
W. Narkiewicz z Wrocławia	—	wyróżniony (bon zł 150)
A. Mąkowski z Warszawy	—	wyróżniony (bon książkowy zł 100)
III Konkurs 1958—1959		
A. Sieklucki z Warszawy	—	1000 zł
W. Narkiewicz z Wrocławia	—	800 zł
IV Konkurs 1959—1960		
H. Patkowska z Warszawy	—	1000 zł
A. Jankowski z Torunia	—	800 zł
K. Głazek z Wrocławia	—	500 zł
T. Józefiak z Torunia	—	500 zł
V Konkurs 1960—1961		
J. Brzeziński z Warszawy	—	800 zł
H. Świątak z Krakowa	—	500 zł
T. Józefiak z Krakowa	—	300 zł
VI Konkurs 1961—1962		
T. Iwiński z Warszawy	—	1000 zł
H. Świątak z Krakowa	—	800 zł
W. Holsztyński z Warszawy	—	1000 zł
K. Głazek z Wrocławia	—	600 zł
VII Konkurs 1962—1963		
B. Węglorz z Wrocławia	—	1000 zł
A. Trybulec z Warszawy	—	600 zł

LICZBA CZŁONKÓW ZWYCZAJNYCH PTM W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM

Rok	Kraków	Lwów	Poznań	Warszawa	Wilno	Razem
1919	—	—	—	—	—	38
1920	—	—	—	—	—	49
1921-23	brak danych					
1924	33	30	16	23	4	106
1925	32	31	18	23	5	109
1926	31	31	18	23	5	108
1927	30	32	23	38	11	134
1928	30	34	23	41	12	140
1929	30	38	26	41	12	147
1930	brak danych					
1931	brak danych					
1932	26	37	24	44	17	148
1933	26	39	26	46	14	151
1934	26	41	19	49	14	149
1935	28	42	19	55	14	158
1936	31	42	17	52	14	156
1937	33	37	17	58	11	156
1938	34	33	16	59	12	154

LICZBA CZŁONKÓW ZWYCZAJNYCH PTM W OKRESIE POWOJENNYM

Rok	Gdańsk	Gliwice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Szczecin	Toruń	Warszawa	Wrocław	Razem
1946--1947	brak danych										142
1948	brak danych										149
1949	brak danych										224
1950	18	—	28	17	25	36	—	—	59	38	221
1951	34	—	62	20	28	35	—	—	65	32	276
1952	brak danych										
1953	31	15	59	22	40	38	—	15	79	40	339
1954	35	21	52	25	39	45	—	16	89	41	363
1955	39	27	56	30	45	43	14	16	86	45	401
1956	40	35	55	31	44	46	13	22	92	52	430
1957	43	32	59	33	46	45	14	22	94	60	448
1958	47	30	57	33	47	44	17	23	104	49	451
1959	46	30	57	32	54	45	16	25	102	53	460
1960	48	33	63	34	54	43	16	26	108	69	494
1961	56	35	66	37	56	45	19	28	107	78	527
1962	56	34	68	40	55	46	19	27	117	76	538
1963	56	40	71	48	66	53	26	30	127	68	612

LICZBA ODCZYTÓW NAUKOWYCH NA POSIEDZENIACH PTM W OKRESIE POWOJENNYM

Rok	Oddziały																				Razem	
	Gdański		Gliwicki		Krakowski		Lubelski		Łódzki		Poznański		Szczeciński		Toruński		Warszawski		Wrocławski			
	Liczba		Liczba		Liczba		Liczba		Liczba		Liczba		Liczba		Liczba		Liczba		Liczba		Liczba	
	posiedzeń	referatów	posiedzeń	referatów	posiedzeń	referatów	posiedzeń	referatów	posiedzeń	referatów	posiedzeń	referatów	posiedzeń	referatów	posiedzeń	referatów	posiedzeń	referatów	posiedzeń	referatów	posiedzeń	referatów
1949	4	5	—	—	25	27	12	14	7	9	12	12	—	—	—	—	—	—	41	67	101	134
1950	13	18	—	—	21	23	9	11	6	8	10	12	—	—	—	—	18	24	29	48	106	144
1951	9	10	—	—	7	9	15	18	4	5	5	6	—	—	—	—	20	32	33	57	93	137
1952	10	18	—	—	10	12	14	15	4	4	10	13	—	—	3	4	31	49	49	75	131	190
1953	7	5	—	—	10	15	9	9	9	9	11	15	—	—	15	17	23	29	42	98	126	197
1954	11	14	5	13	9	11	10	12	8	9	21	37	—	—	15	16	25	39	42	68	146	219
1955	15	15	8	11	27	27	11	19	14	18	17	27	—	—	16	24	26	30	39	61	173	232
1956	10	10	6	8	34	34	24	24	21	21	13	21	9	9	23	25	38	39	39	51	217	242
1957	6	6	15	15	24	29	20	20	16	16	13	21	10	10	22	28	24	32	33	36	183	213
1958	4	4	7	7	29	35	26	26	25	31	11	14	10	10	16	24	29	42	35	46	192	239
1959	7	7	16	16	25	34	14	16	18	19	22	25	12	12	17	25	26	29	40	45	197	228
1960	13	16	17	18	28	29	16	19	19	20	24	30	14	16	12	17	27	37	29	39	199	241
1961	12	12	16	16	29	31	21	24	10	11	23	49	15	15	25	32	18	22	24	29	193	241
1962	12	12	17	20	27	27	8	10	15	15	20	22	25	27	18	26	23	31	39	51	207	246
1963	10	10	9	11	17	20	14	14	16	18	21	21	11	11	14	14	14	16	26	37	152	172

ODCZYTY POPULARNE ORGANIZOWANE PRZEZ PTM

Rok	Gdańsk	Gliwice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Szczecin	Toruń	Warszawa	Wrocław	Razem
1952	13	—	—	—	—	—	—	3	—	55	71
1953	1	—	6	3	7	—	—	12	9	13	51
1954	7	1	6	10	2	12	—	7	5	6	56
1955	7	4	19	6	2	9	3	13	5	1	69
1956	1	7	2	2	5	8	—	6	—	1	32
1957	2	—	—	—	—	4	5	5	3	—	19
1958	5	—	—	—	—	3	4	7	5	—	24
1959	5	—	—	—	—	2	—	5	5	—	17
1960	6	5	1	—	—	—	3	5	5	—	25
1961	6	—	—	—	—	4	2	5	5	—	22
1962	11	—	—	—	—	1	—	4	4	—	20
1963	4	—	—	1	—	7	—	5	4	8	29

ODCZYTY DLA SZKOLNICTWA ŚREDNIEGO ORGANIZOWANE PRZEZ PTM

Rok	Gdańsk	Gliwice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Szczecin	Toruń	Warszawa	Wrocław	Razem
1953	—	—	—	—	—	4	—	4	2	11	21
1954	6	2	2	5	7	2	—	5	3	5	37
1955	7	4	19	6	2	9	3	13	5	1	69
1956	16	10	4	4	12	7	—	7	4	—	64
1957	5	8	6	—	6	5	—	4	—	—	34
1958	2	4	4	—	7	3	—	1	—	3	24
1959	8	1	2	—	3	2	—	5	—	—	21
1960	8	2	1	—	2	—	—	2	—	—	15
1961	6	3	2	—	2	6	—	3	—	—	22
1962	8	3	1	1	—	—	—	5	—	—	18
1963	8	8	—	4	1	4	—	7	—	2	34

ODCZYTY DLA MŁODZIEŻY SZKOLNEJ ORGANIZOWANE PRZEZ PTM

Rok	Gdańsk	Gliwice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Szczecin	Toruń	Warszawa	Wrocław	Razem
1953	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	11
1954	—	—	—	—	1	4	—	7	27	1	40
1955	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1956	—	8	—	—	2	—	—	39	—	—	49
1957	—	—	—	—	5	—	—	26	—	—	31
1958	—	—	—	—	6	—	—	4	—	—	10
1959	—	—	—	—	2	12	—	—	—	—	14
1960	—	—	—	—	3	—	—	8	—	—	11
1961	—	2	—	—	1	—	—	9	—	—	13
1962	—	—	—	—	6	—	—	23	—	—	29
1963	—	—	—	—	6	5	—	32	—	—	43

LICZBA MATEMATYCZNYCH KÓŁ MIĘDZYSZKOLNYCH PROWADZONYCH PRZEZ PTM

Rok	Oddział									
	Gdański	Gliwicki	Krakowski	Lubelski	Łódzki	Poznański	Szczeciński	Toruński	Warszawski	Wrocławski
1954	1							2		
1955	1							1	1	
1956							1	1	1	
1957								3	1	
1958		2						3	1	
1959		2						1	1	
1960		1						4	1	
1961		1						4	1	
1962		1						4		
1963	1	2		1	1			4	1	1

OLIMPIADA MATEMATYCZNA

Nr Olimpiady	Liczba zawodników rozpoczynających zawody	Liczba zawodników w III etapie	Dyplomów	Wyróżnień
I	1209	58	20	14
II	1234	68	23	13
III	1193	51	16	7
IV	918	55	17	13
V	1251	44	16	7
VI	1205	70	19	14
VII	1642	60	15	6
VIII	1629	64	17	5
IX	708	51	12	7
X	1184	61	16	9
XI	731	63	18	10
XII	873	73	12	11
XIII	909	71	13	8
XIV	921	76	9	13
XV	1548	81	10	11
Razem:	17155	946	233	148